

4) 'Ο πολλά παθών, άτυχος *Ηπ. (Ζαγόρ.) 5) Ούσ.
α) Θηλ. ή βαμμέν', εις την συνθηματικήν γλῶσσαν ή
χρυσή λίρα Μακεδ. (Βλάστ.) β) Ούδ. του βαμμένου, εις
την συνθηματικήν γλῶσσαν τὸ κρασί Θράκ.

βάχ επιφών. κοιν. καὶ Καππ. (*Αραβάν.) Πόντ. (Κε-
ρασ. *Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) **βάχι** Κρήτ. **βὰ** Νάξ.
(*Απύρανθ.) **βάχου** Θήρ.

Τὸ Τουρκ. *va h.*

*Εκφράζει σχετλιασμόν συνήθως ἐν συνεκφορᾷ μετὰ
τοῦ συνων. **ἄχ** ἐνθ' ἄν.: *Βάχ τὸν κακομοίρη, ἄδικα τὸν σκό-
τωσαν! Βάχ τὸν ἄτυχο, τί τοῦ ἔμελλε! Μὲ τὸ ἄχ καὶ μὲ τὸ βάχ*
περνᾷ τὸν καιρὸ του κοιν. Μὲ τὸ ἄχ καὶ μὲ τὸ βάχ δεβάζω
*τὰ ἡμέρας-ι-μ' (διέρχομαι τὰς ἡμέρας μου) Τραπ. || *Ἄσμ.*

Τὸ ἄχ κρατῶ γιὰ συντηρητά, τὸ βάχ κρατῶ γιὰ θάρος
*Ηπ.

Τὸ ἄχ εἶναι τὸ κέρδος μου, τὸ βάχ ἡ πλερωμὴ μου,
ἔχω τσαὶ τὸ ἀλλοίμονο ὥστε νὰ βγῇ ἡ ψυχὴ μου

Θήρ.

Τὸ ἄχ καὶ βάχ μ' ἀρρώστησε, τὸ ὦχ θενὰ μὲ φάγη
κι ὁ ἄδικός σου ὁ καημὸς 'ς τὸν Ἄδη θὰ μὲ πάρῃ

*Ηπ.

Καὶ μὲ τὸ ἄχ καὶ μὲ τὸ βάχ οἱ μέρες μου περνοῦνε,
κι ἄξαφνα πῶς ἐπέθανε θὰ 'ρθοῦνε νὰ σοῦ ποῦνε

Νάξ. (*Απύρανθ.)

Τὸ ἄχι μου τὸ βάχι μου τρομάρα νὰ σοῦ δώσῃ,
ποῦ μ' ἔκαμες καὶ προσπατῶ 'ς τὸ γόσμο δίχως γνῶσι

Κρήτ.

βάχη ἡ, Κίμωλ. Σίκιν. Σίφν.

*Αγνώστου ἐτύμου.

*Η σκάφη τοῦ ζυμώματος. Συνών. *ζύμωτρον*.

Βάχος ὁ, Μύκ.

*Εκ τοῦ ἀρχ. κυρίου ὄν. *Βάκχος*, ὅστις ἦτο θεὸς τοῦ
οἴνου.

Μεταφ. οἰνόφλυξ, μέθυσος. Συνών. *μεθύστακας*,
μπεκρῆς, *μπεκρούλλης*, *μπεκρούλλιακας*.

βάχ-χω Εὐβ. (Κουρ.) **μπάχ-χω** Εὐβ. (Κουρ.)

Λέξις πεποιημένη.

Παράγω ἤχον, βοήν, θόρυβον, ἤχῳ: *Βάχ-χει ὁ τόπος.*

Συνών. *ἀναρροχάζω* 3, *ἀνασοβῶ* B 1, *βάζω* (I) 4 γ,
βαζωκοπῶ 2, *βαζωμαχῶ* 2, *βουτίζω*.

βάψι ἡ, Κεφαλλ. κ.ά. **βάρ'** Θεσσ. (Ζαγόρ.) Μακεδ.
(Σισιάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

*Εκ τοῦ ρ. *βάφω*.

1) *Βάψιμο* 1, ὁ ἰδ., Μακεδ. (Σισιάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.):
*Η τοικούρα πῆρε καλὴ βάρ' Σισιάν. 2) *Αλλοίωσις τῆς
χροιάς τοῦ προσώπου ἐνεκα νόσου ἢ ψυχικῆς τινος κατα-
στάσεως Θεσσ. (Ζαγόρ.) Κεφαλλ.: Φρ. *Πῆρε βάρ'* (προσ-
εβλήθη ὑπὸ φθίσεως) Ζαγόρ. *Πῆρε βάρσι* (κατελήφθη ὑπὸ
ἀγανακτήσεως, ὀργῆς) Κεφαλλ.

βαψιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. *βαψιάρης* Πελοπν. (Φεν.)

*Εκ τοῦ οὐσ. *βάψι* καὶ τῆς καταλ. -*ιάρης*.

*Ωχρὸς ἢ κίτρινος ἐκ κακίας, μοχθηρὸς, κακεντρε-
χής. Συνών. *βαμμένος* (ἰδ. *βάφω* Γ 2), *κιτρι-
νιάρης*.

βαψίδι τό, Κρήτ.

*Εκ τοῦ ρ. *βάφω* καὶ τῆς καταλ. -*ίδι*.

Τὸ βαφὲν ὕφασμα: *Κατάσκουρο γένηκε τὸ βαψίδι.*
Συνών. *βαψίμι* 1.

βαψίμι τό, Πελοπν. (Λακων. Μάν.) *βαψίμ'* *Ηπ.
(Ζαγόρ.) Μακεδ. (Κοζ.) Σάμ.

*Εκ τοῦ ἐπιθ. **βαψιμαίος*.

1) Τὸ μέλλον νὰ βαφῇ ὕφασμα ἢ ἐνδυμα Πελοπν.
(Λακων. Μάν.) ἢ καὶ τὸ ἤδη βαφὲν Σάμ. Συνών. *βα-
ψίδι*. β) Νῆμα βαμμένον Μακεδ. (Κοζ.) 2) Πληθ.
βαψίμα, τὰ ὕδατα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς βαφῆς νημάτων
ἢ ὕφασμάτων *Ηπ. (Ζαγόρ.): **Εἰ καλὰ βαψίμα γιὰ νὰ βά-
λου καὶ γνέματα μέσα.*

βάψιμο τό, κοιν. *βάψ'μον* βόρ. ἰδιώμ. *βάψ'μον*
πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ.

*Εκ τοῦ ρ. *βάφω*.

1) Σκληρυνσις, στόμωσις σιδηροῦ ἀντικειμένου διὰ
τῆς βυθίσεως ἐν καταστάσει πυρακτώσεως εἰς ψυχρὸν ὕ-
δωρ πολλαχ. Συνών. *βαφὴ* 1, *βάψι* 1. 2) Χρωματι-
σμός ἀντικειμένου τινὸς δι' ἐμβαπτίσεως εἰς διαλελυμένον
χρῶμα ἢ δι' ἐπαλείψεως χρώματος κοιν.: *Βάψιμο ἀβγῶν*
*-νημάτων-ροῦχου κττ. κοιν. Βάψιμο σπιτιοῦ -τοίχου -τρα-
πεζιοῦ κττ. Βάψιμο ζωηρὸ -κακὸ -καλὸ κττ. κοιν. Βάψιμο*
μὲ νερὰ (ἢ βαφὴ τῶν κομμένων ἄκρων τῶν βιβλίων μὲ
διαφόρους ἀποχρώσεις) *Αθῆν. Συνών. *βάμμα* 2, *βα-
φὴ* 2. 3) Ψιμυθίωσις κοιν. Συνών. *φτεισίδωμα*.

βάψιμος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρε.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *βάψιμος*.

*Ο δυνάμενος, ὁ κατάλληλος νὰ βαφῇ, ὁ ἐπιδεκτικὸς
βαφῆς: *Βάψιμες κουβέρτες. Δὲν εἶναι βάψιμα τὰ ροῦχα, εἴ-
ναι πολὺ τριμμένα.*

βάψουσα ἡ, Κρήτ.

*Εκ τοῦ ρ. *βάφω*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. τὰ ὅμοια
αὐτόθι *δέσουσα* (πράγμα διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ρέον ὕδωρ
λαμβάνει ἄλλην διεύθυνσιν), *πλέξουσα* (ἢ πλέκουσα),
πλύσουσα (πλύστρα), *ράψουσα* (ράφτρα) κττ.

Γυνὴ ἔχουσα τὸ ἔργον νὰ βιάτῃ.

β-βὰ μόρ. Μεγίστ.

Λέξις πεποιημένη.

Βαβ-βά, ὁ ἰδ.

βγάα επιφών. Θράκ.

Λέξις πεποιημένη.

*Εκφράζει θαυμασμόν. Συνών. *βαά*.

βγάζω, *εβγάτζω* Σίφν. *ιβγάζω* Μακεδ. *βγάζω*
κοιν. *βγάζω* βόρ. ἰδιώμ. *βγάζ-ζω* Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.)
ιβγάζω Μεγίστ. *βγάτζω* Σέριφ. *βγάντζω* Σίφν. Χίος
βγέζω *Ικαρ. *βγέζω* Θράκ. (Διδυμότ.) Σάμ.

*Εκ τοῦ ἀρχ. *εκβιβάζω* διὰ τῶν μεταβατικῶν τύπων
**εγβιβάζω*, **γβιβάζω* καὶ ἀνομοιωτικῶς *γβάζω*. *Ο
τελευταῖος τύπ. ἀμάρτυρος. Διὰ τὴν τροπὴν τοῦ *κ* εἰς *γ*
καὶ τὴν ἐναλλαγὴν τῶν συμφώνων *γβ* εἰς *βγ* πβ. τὰ
ὅμοια *εκβαίνω-γβαίνω*, *εκβάλλω-γβάλλω-βγάλλω*. Τὸ ρῆμα εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ
παρατατικόν, οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι ὥς καὶ ἡ μετοχὴ ἀνα-
πληροῦνται ὑπὸ τοῦ ρ. *βάλλω*.

A) Κυριολ. 1) *Αποβιβάζω κοιν.: Τὸ βαπῶρι μᾶς
*βγάζει 'ς τὸ δεῖνα μέρος. *Ο βαρκάρης βγάζει ἀπὸ τὸ βαπῶρι*
*τὰ μπαούλα. *Η σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Πλάτ. Γοργ. 511 Ε*
*«εἰδὼς ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς βελτίους ἐξεβίβασεν ἢ οἱοὶ ἐνέ-
βησαν».* 2) *Εκβάλλω, ἐξάγω κοιν.: *Τὸν βγάζω ἔξω*
*ἀπ' τὸ σπίτι. Βγάζω τὰ σιρώματα ἔξω νὰ πάρουν ἀέρα. Βγά-
ζω τὸ δόντι. Βγάζω αἷμα. Βγάζω τοὺς πέτρες ἀπ' τὴ γῆ-ἀπ' τὸ*
χωράφι. Βγάζω τὸ φίδι ἀπ' τὴν τρυπα κοιν. || Φρ. Βγάζω
*γλῶσσα (αὐθαδιάζω). Βγάζω τοὺς φωνῆς (φωνάζω, κραυ-
γάζω, συνών. φρ. μπήζω τοὺς φωνές). Δὲ βγάζω ἄχνα*
-γρῦ -λέξι -λόγο -μιλιὰ -τσιμουδιὰ (σιωπῶ τελείως). Βγάζω
λόγο (ἐκφωνῶ λόγον, δημηγορῶ, κηρύττω). Βγάζω ἀφορι-

σμο (ἀπαγγέλλω ἐπ' ἐκκλησίας ἀφορισμόν). Βγάζω τὴν οὐ-
ρά μου ἔξω (ἐκφεύγω ἐπιτηδεύω ἢ ἀρνοῦμαι τὴν συμμε-
τοχὴν εἰς πράξιν ἢ ἐνέργειαν συνεπαγομένην εὐθύνας).
Βγάζω μπαμπάκι (ἐκκοκίζω βάμβακα). Βγάζω μετὰξί (ἐξάγω
μέταξαν ἐκ τοῦ βομβυκίου). Βγάζω τὸν κλήδονα (ἐξάγω
τοὺς ἐν αὐτῷ κλήρους). Βγάζω φωτογραφία (φωτογραφῶ ἢ
φωτογραφουῦμαι). Βγάζω 'ς τὸ δρόμο (ἀποδιώκω, ἀποπέ-
μπω). Βγάζω 'ς τὰ φόρα ἢ 'ς τὸ δρόμο (ἀποκαλύπτω, φανε-
ρώνω τι ἐπαίσχυντον). Βγάζω 'ς τὴ μέση (φέρω τι εἰς συζή-
τησιν ἢ προβάλλω νέον ἰσχυρισμόν). Βγάζω ἀπ' τὴ μέση
(ἐκτοπίζω, παραμερίζω ἢ ἐξοντώνω, φονεύω). Βγάζω ἀπ'
τὸν ἴσιο δρόμο (παρεκτρέπω ἢ θιμῶς). Βγάζω ἀπ' τὸ νοῦ μου
(ἀπομακρύνω ἐκ τῆς μνήμης μου, λησμονῶ). Βγάζω ἀπ' τὸ
νοῦ μου - τὸ μυαλό μου - τὸ κεφάλι μου - τὴν κοιλιά μου (ἐπι-
νοῶ). Βγάζω τὸ πόδι μου ἀπ' τὸ κατώφλι - τὴν πόρτα (ἐξέρ-
χομαι). Βγάζω προηγουμένη (ἐξάγω ἀπὸ τὸ πρὸ σφοδρὸ
τῆς λειτουργίας ἰδιαίτερον ἄρτον, ὅστις καθαγιαζόμενος
μέλλει νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν προη-
γουσμένων). Βγάζω βούτυρο (ἐξάγω β. ἐκ τοῦ γάλακτος).
Βγάζω λάδι (ἐξάγω ἔλαιον ἐκ τῶν ἐλαίων). Βγάζω τὸ ἄχτι
μου (ικανοποιουῦμαι ἐκδικούμενος). Τοῦ βγάζω τὴν ψυχὴν
(τὸν τυραννῶ, τὸν βασανίζω). Τοῦ βγάζω τὸ λάδι - τὸ Θεοῦ
- τὴν Παναγία - τὴν πίστι (συνών. τῇ προηγουμένη). Τὸν
βγάζω ἀπὸ ἔξοδα (τὸν ἀναγκάζω νὰ δαπανήσῃ. Ἡ φρ.
ἐσχηματίσθη κατ' ἀντίθεσιν συντακτικὴν πρὸς τὴν συνών.
τὸν βάζω σ' ἔξοδα) κοιν. Βγάζω σπόρο (ξεχωρίζω τὸν
πρὸς σπορὰν τοῦ ἐπομένου ἔτους σπόρον δημητριακῶν
ἢ ὁσπρίων). Βγάζω λόγια - ξόμπλια (δυσφημίζω). Βγάζω
τὰ τοῖπουρα (βραχυλ. ἀντὶ βγάζω ρακὶ ἀπὸ τὰ τοῖπουρα)
πολλαχ. Βγάζω τοῖς ἐλαίς (βραχυλ. πιέζω αὐτὰς εἰς τὸ
ἐλαιοτριβεῖον) Νάξ. Βγάζω κουκούλλια (ἐξάγω τὴν μέτα-
ξαν τῶν βομβυκίων) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ.
Πβ. Ἀριστοφ. Ὀρνιθ. 662 «ἐκβίβασον ἐκ τοῦ βουτόμου
τοῦρνίθιον». Καὶ με ἀιτιατικὴν ἀπλὴν ἢ με τὴν πρόθεσιν
(εἰς) πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς κινήσεως, τοῦ τέρμα-
τος κττ. κοιν. : Κάθε μέρα βγάζω τὸ παιδί περίπατο. Βγά-
ζουν τὸ καῖκι ἀπ' τὸ λιμάνι 'ς τ' ἀνοικτιά. β) Ἀντλῶ
κοιν. : Βγάζω νερό ἀπ' τὸ πηγάδι - ἀπ' τὴ στέργα κοιν. || Φρ.
Βγάζει νερό με τὸ καλάθι (ματαιοπονεῖ) Λεξ. Δημητρ.
γ) Σύρω ἔξω, ἐξέλκω κοιν. : Βγάζω ἔξω τὴ βάρκα - τὸ
καῖκι (ἐκ τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς). δ) Ἀνασπῶ
κοιν. : Βγάζω τὸ μαχαίρι - τὸ σπαθί (ἐνν. ἀπὸ τὸ θηκάρι).
ε) Ἀποσπῶ κοιν. : Βγάζω τὰ φτερά τῆς κόττας. Βγάζω
τὰ γένεια - τὸ μουστάκι - τοῖς τρίχες κττ. Βγάζω χορτάρι ἀπ' τὴ
γῆ. Βγάζω τὸ καρφί ἀπ' τὸν τοῖχο - τ' ἀγκάθι ἀπ' τὸ χέρι
κοιν. ζ) Ἐξορύσσω κοιν. : Βγάζω πέτρες - μάρμαρο κττ.
κοιν. || Φρ. Βγάζω τὰ μάτια τοῦ δεῖνα πράγματος (τὸ βλάπτω,
τὸ φθείρω). Βγάζουν τὰ μάτια τους (συνουσιάζονται παρα-
νόμως). Βγάζω τὰ μάτια μου (φθείρομαι ματαιοπονῶν ἢ
καταπονῶ τὴν ὄρασίν μου) κοιν. ζ) Ὀρύσσω πολλαχ. :
Βγάζω πηγάδι πολλαχ. || Φρ. Βγάζω θεμέλιο (ὀρύσσω εὐρὺ
ὑρυγμα πρὸς φύτευσιν ἀμπέλων ἢ συκῶν) Ἀνδρ. Βγάζω
στρέμμα (σκάπτω βαθέως ἀγρὸν ἢ κῆπον) Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.)
Μακεδ. (Χαλκιδ.) η) Ἀναβρύω κοιν. : Βγάζει νερό ὁ βρά-
χος κοιν. Καὶ ἀμτβ. : 'Σ τὸ δεῖνα μέρος βγάζει νερό πολλαχ.
θ) Προβάλλω, προεκβάλλω κοιν. : Βγάζω τὸ κεφάλι
μου ἀπ' τὸ παράθυρο - ἀπ' τὴν πόρτα κττ. Βγάζω ἔξω ἀπ' τὸ
πάπλωμα τὰ πόδια μου - τὰ χέρια μου. ι) Ἐκκολάπτω
κοιν. : Ἡ κόττα βγάζει τὰ πουλλιά της. ια) Ἀφαιρῶ, ἀπο-
βάλλω κοιν. : Βγάζω τοῖς κάλτσες μου - τὰ παπούτσια μου - τὰ
ροῦχα μου - τὴ σκούφια μου κττ. Βγάζω τὰ λέπια τοῦ ψαριοῦ
- τὸ πετσὶ - τὸ σκέπασμα - τὴ φλούδα κττ. κοιν. || Φρ. Τοῦ
βγάζει τὸ πετσὶ (ἐπὶ αἰσχροκερδοῦς ἢ τοκογλύφου) πολλαχ.

3) Ἐξαρθρῶ, στρεβλῶ κοιν. : Πέφτω καὶ βγάζω τὸ πόδι
μου - τὸ χέρι μου κοιν. || Φρ. Βγάζω τὸ λαιμό μου νὰ φωνάζω
(ἐξαρθρῶ τὰ φωνητικά μου ὄργανα) κοιν. Βγάζω τὸν σβέρ-
κου μ' (ἀποπατῶ) Μακεδ. (Σισάν.) 4) Παραθέτω κοιν. :
Βγάζει 'ς τὸ τραπέζι λογῆς λογῆς φαγητὰ καὶ πιотά. 5) Ἀ-
ποστάζω κοιν. : Βγάζω ρακὶ - τοῖπουρο κττ. 6) Ἐξαλείφω
κοιν. : Βγάζω τὸ λεκὲ - τὴ λέρα ἀπ' τὸ ροῦχο. Βγάζω τὴ μουν-
τιούρα ἀπ' τὸ πρόσωπο. 7) Ἐξάγω πρὸς κηδεῖαν, ἐκφέρω
κοιν. : Βγάζουν τὸ λείψανο - τὸ νεκρό. 8) Διαβιβάζω, δια-
περῶ κοιν. : Τοῦ δίνουμε τοῦ βαρκάρι τόσες δραχμὲς καὶ μᾶς
βγάζει πέρα. || Φρ. Τὰ βγάζω πέρα (κατορθώνω). 9) Πε-
ριάγω, περιφέρω κοιν. : 'Σ τὴν ἐκκλησία βγάζουν δίσκο γιὰ
τοὺς φτωχοὺς. Βγάζουν τὴν εἰκόνα - τὴ χάρι της καὶ κάνουν
δέησι ἢ λιτανεῖα. || Φρ. Βγάζω δίσκο ἢ μαντήλι (ἐπαιτῶ).
10) Ἀναδίδω, γεννῶ, φύω κοιν. : Ἡ γῆ βγάζει χορτάρι.
Τὸ δέντρο βγάζει φύλλα. Τὸ παιδί βγάζει δόντια. Ὁ νεὸς
βγάζει γένεια - μουστάκι. Τὰ πουλλάκια βγάζουν φτερά. Ἀρ-
χισα νὰ βγάζω ἄσπρες τρίχες. Τὸ πρόσωπό του ἄρχισε νὰ βγά-
ζῃ σπυριά. Τὰ πόδια μου βγάζουν κάλους κοιν. || Φρ. Βγάζ' τ'ς
μαῦρες (ὑποφέρει) Θράκ. (Αἰν.) 11) Ἀποδίδω, παράγω
κοιν. : Ἡ ἀγελάδα βγάζει πολὺ γάλα. Τὸ μελίσοι βγάζει λίγο
μέλι. Τὸ δεῖνα μέρος βγάζει καλὸ βούτυρο - κρασί - λάδι - μέλι
- ψάρι κττ. ἢ κάρβουνο - μολύβι κττ. Ὁ φοῦρνος μας βγάζει
ώρατο ψωμί. Συνεκδ. καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων : Ὁ δεῖνα βγάζει
πολλὰ κρασιὰ - τυριά κττ. κοιν. || Βγάζω ἀσβεστοκάμινο (κτί-
ζω ἀσβεστοκάμινον πρὸς παραγωγὴν ἀσβέστου) Πελοπ.
(Βασαρ.) β) Ἀναδίδω, ἐκπέμπω κοιν. : Ἡ τσακμακόπε-
τρα βγάζει σπίνθες - φωτιές. Τὸ λυχνάρι βγάζει φῶς. Ἡ λάμπα
βγάζει καπνό. Τὸ λουλούδι βγάζει μυρωδιά. Τὸ μέρος βγάζει
βρόμα. || Φρ. Τὸ πρόσωπό μου βγάζει φλόγα (αἰσθάνομαι
αὐτὸ πολὺ ζεστόν). Καὶ ἀπροσ. : Βγάζει ἀέρα - βροχὴ - χιόνι
κττ. (ἤρχισε νὰ φυσᾷ, νὰ βρέχῃ, νὰ χιονίζει). 12) Κά-
μνω τὴν τελευταίαν πλύσιν διὰ καθαροῦ ὕδατος, ἀπο-
πλύνω κοιν. : Βγάζω τὰ ροῦχα. Συνών. ξεβγάζω.
β) Μεταφ. 1) Ἀποβάλλω, ἀπολύω τινὰ ὑπηρεσίας
ἢ ἀξιώματός τινος κοιν. : Ὁ δεῖνα εἶναι καλὸς ὑπάλληλος
καὶ δὲν τὸν βγάζουν εὐκόλα. Τὸν βγάζουν ἀπ' τὴ θέσι του - τὸ
στρατὸ κττ. β) Ἀποκλείω κοιν. : Τὸν βγάζουν ἀπ' τὴ τέ-
χνη - τὸ σχολεῖο κττ. 2) Ἀπομακρύνω κοιν. : Μιὰ στιγμή
δὲ βγάζει τὰ μάτια του ἀποπάνω μου. β) Ἀπαλλάσσω
κοιν. : Τὸν βγάζουμε ἀπὸ μπελάδες - ἀπὸ σκοτοῦρες κττ.
3) Ἐξοφλῶ κοιν. : Βγάζω τὸ χρέος μου. 4) Γεννῶ,
δημιουργῶ κοιν. : Κάθε λίγο μᾶς βγάζει δυσκολίες - δουλειές
- ἐμπόδια κττ. || Φρ. Βγάζω μόδες (νέους τρόπους ἐμφανί-
σεως). 5) Ἀναδεικνύω κοιν. : Ὁ δεῖνα δάσκαλος βγάζει
καλοὺς μαθητές. 6) Ἐκλέγω κοιν. : Βγάζουμε βουλευτὲς
- δήμαρχο - πρόεδρο κττ. 7) Ἀποκαλύπτω, φανερώνω
κοιν. : Βγάζω τὸν δεῖνα ψεύτη. Πάει 'ς τὸ γιαντὸ κ' ἐκεῖνος
τὸν βγάζει φτισικό. || Φρ. Βγάζω χούγια (νέας ιδιοτροπίας)
κοιν. Βγάζω αἵρεσι (ἀποκτῶ ιδιοτροπίας) Κουρ. β) Δη-
μιουργῶ, κατασκευάζω Λυκ. (Μάκρ.) : Βγάζω πρόσουπου
(ροκανίζω ξύλον διὰ νὰ ἐμφανίσω ὄψιν). 8) Ἀφαιρῶ
κοιν. : Βγάζω ξεχωριστὰ ἐκεῖνα ποῦ μέτρησα. Βγάζω τὸ ποσὸ
ἀπ' τὸ λογαριασμό. Βγάζω τὴ ντάρα κοιν. || Φρ. Τὸν βγάζω
ντάρα (τὸν στερεῶ νομίμου κέρδους ἢ νομίμου μεριδίου)
πολλαχ. β) Ἐξαιρῶ κοιν. : Βγάζω τὸν ἑαυτό μου ἀπὸ τὴ
μοιρασιὰ - τὴ συντροφιά κττ. 9) Κερδίζω κοιν. : Βγάζω
πολλὰ χρήματα ἀπ' τὴ δουλειά μου - τὸ ἐμπόριο - τὴν τέχνη
κττ. Βγάζω τὸ ψωμί μου - τὸ βδομαδιάτικο - τὸ καθημερινὸ
κττ. || Φρ. Βγάζω τὰ ἔξοδά μου (τὰ κέρδη μου εἶναι ἴσα
πρὸς τὰ γενόμενα ἔξοδα) κοιν. || Παροιμ. φρ. Τὸ καλὸ
τὸ ἄλογο βγάζει τὸ κριθάρι του (διὰ τῆς ἐργασίας του ἀπο-
δίδει εἰς τὸν κάτοχον κέρδη ἴσα πρὸς τὴν δαπάνην τῆς

τροφῆς του) πολλαχ. β) Ὁφελούμαι κοιν. : Δὲ βγάζουμε τίποτα ποὺ ζοῦμε. γ) Νικῶ τινα κερδίζων ἐν παιγνιδίῳ τυχερῶ, ἰδίᾳ ἐν χαρτοπαιγνίῳ Πελοπν. (Λακων.) : Ἐγὼ τὸν βγάζω τὸν δεῖνα. 10) Εἶμαι ἀνώτερός τινος, ὑπερβάλλω τινά, παρευδοκιμῶ Κρήτ. : Αὐτὸς μὲ βγάζει ἐμένα. 11) Ἀποχωρίζω, ξεχωρίζω τι ἐκ τοῦ γενικοῦ συνόλου κατανεμομένου εἰς μέρη κοιν. : Μοῦ βγάζουν κ' ἐμένα μερικὰ. Τοῦ βγάζουν κ' ἐκείνου μερίδα. 12) Εὐρίσκω, συνάγω τι διὰ λογιστικῆς πράξεως κοιν. : Μὲ τὸ δικό μου λογαριασμό τὰ βγάζω περισσότερα. β) Εἰκάζω, συμπεραίνω κοιν. : Τί βγάζεις ἀπ' αὐτὰ ποῦ εἶπε; 13) Ὁδηγῶ, φέρω κοιν. : Τὸ μονοπάτι βγάζει 'ς τὸ δεῖνα μέρος. Δὲν ἤξερε τὸ δρόμο καὶ τὸν βγάζουν ὡς ἔξω ἀπ' τὸ χωριό. β) Συνοδεύω, προπέμπω κοιν. : Φεύγει ὁ δεῖνα καὶ τὸν βγάζω ὡς ἔξω 'ς τὴν πόρτα. Συνών. παρὰ βγάζω. 14) Διαπερῶ, διέρχομαι α) Ἐπὶ τόπου κοιν. : Βγάζω τὸν ἀνήφορο - τὸ δρόμο - τὸ ποτάμι κττ. β) Ἐπὶ χρόνου κοιν. : Ὁ ἄρρωστος τὴν βγάζει δὲν τὴν βγάζει τὴν βραδεῖα - τὸ χειμῶνα κττ. 15) Ἀποπερατώνω, τελειώνω κοιν. : Φέτο βγάζει τὸ παιδί μου τὸ γυμνάσιο. 16) Φέρω τι εἰς πέρας, συντελῶ κοιν. : Βγάζω τὸν ἀργαλειό "Ηπ. Τὸ βγάζω τὸ ταξίδι "Υδρ. || Φρ. Βγάζω δουλειὰ (κάμνω πολλὴν ἐργασίαν) κοιν. 17) Ἐκδίδω, δημοσιεύω κοιν. : Βγάζω βιβλίον - ἐφημερίδα κττ.

β) Κοινοποιῶ κοιν. : Βγάζω διαταγὴν - νόμον. γ) Λαμβάνω παρ' ἀρχῆς τινος ἢ ὑπηρεσίας ἔγγραφον ἢ ἄλλο τι παρόμοιον ἐπιτρέπον τὴν ἐνέργειαν πράξεώς τινος κοιν. : Βγάζω ἄδεια γάμον - διαβατήριον - εἰσιτήριο - πιστοποιητικὸν κττ.

18) Συνθέτω καὶ κοινοποιῶ κοιν. : Βγάζω τραγούδι. || Φρ. Βγάζω τραγούδι 'ς τὸ χορὸ (τὸ τραγουδῶ πρῶτος ἐγὼ καὶ ἔπειτα οἱ ἄλλοι). Τοῦ βγάζουν τραγούδι (συνθέτουν δι' αὐτὸν ᾄσμα ἐπαινετικὸν ἢ σκωπτικόν). 19) Κοινολογῶ, διαθρυλῶ κοιν. : Φρ. Βγάζω ὄνομα (διαθρυλούμαι) κοιν. Βγάζω-ζον λόγια (κατηγορῶ) Κουρ. 20) Δίδω ὄνομα ἰδίᾳ κατὰ τὸ βάπτισμα, ὀνομάζω κοιν. : Τὸ βαπτίζουν τὸ παιδί καὶ τὸ βγάζουν Γιάννη. β) Παρονομάζω, δίδω παρωνύμιον κοιν. : Βγάζω παρατσούκλι. 21) Κατορθώνω ν' ἀναγινώσκω τι, ἐπὶ γραφῆς κοιν. : Τὰ βγάζω τὰ γράμματα τοῦ δεῖνα ἢ τὸ γράψιμο.

Πβ. βγαίνω, βγάλλω, βγάνω.

*βγαινιτὸς ἐπίθ. βαῖτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. βγαίνω.

1) Ὁ ἐξελθών. 2) Ὁ ἀνατείλας : Ἐκη βαῖτε ὁ ἥλιος (εἶχε ἀνατελεῖ ὁ ἥλιος). 3) Ὁ ἀνελθών.

βγαίνω, ἐγβαίνω Καππ. (Ἀνακ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ.) ἐγουαίν-νω Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) ἔγουαίν-νω Ἀπουλ. Καλαβρ. (Καρδ.) ὀουαίνω Ἀπουλ. ὀγβαίνω Πόντ. (Τραπ.) ὕγβαίνω Πόντ. (Οἶν.) ἐβγαίνω Ἀθ. Ἡπ. Θράκ. Καππ. (Ἀνακ.) Κάμπ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ματζούκ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἡβγαίνω-νω Κύπρ. βγαίνω κοιν. καὶ Καλαβρ. Καππ. βγαίνου βόρ. ἰδιώμ. βγαίν-νω Ἰκαρ. Ρόδ. Σύμ. κ.ά. βγαίν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) βγαίνω Μύκ. βγαίνω Καππ. (Ἀξ. Ἀφσάρ. Οὐλαγ. Σίλατ. Φάρασ. Φερτ. Φλογ.) βγαίνου Καππ. (Μαλακ.) βκαίνω Καππ. βκαίν-νω Κύπρ. Ρόδ. φκαίν-νω Ρόδ. ἐβγήνω Πόντ. (Ὁφ.) βγήνω Πόντ. (Ὁφ.) βαῖ-νου Τσακων. Ἀόρ. ἐξέβα Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Χαλδ.) ἐξῆβα Πόντ. (Ματζούκ. Τραπ. κ.ά.) ἡβγα Ἰων. (Ἐρυθρ.) Μεγίστ. Νίσυρ. κ.ά. ἔβγα Καππ. (Φάρασ.) Πρροστ. βγήκα Θράκ. (Σαρεκκλ.) β' πληθ. βγέστε Ἀθῆν.

Τὸ μεσν. βγαίνω, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐκβαίνω. Πβ. Κορ. Ἀτ. 1,219. Ὁ τύπ. ἐβγήνω διὰ τὸν ἀόρ. ἐβγήκα.

Α) Κυριολ. 1) Ἐξέρχομαι κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Καρδ. Μπόβ.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀφσάρ. Μαλακ. Οὐλαγ. Σίλατ. Φάρασ. Φερτ. Φλογ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ματζούκ. Οἶν. Ὁφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. : Φρ. Βγαίνω νὰ περπατήσω - νὰ ξεοκάσω - νὰ ξεζαλιστῶ - νὰ πάρω τὸν ἀέρα μου (βγαίνω ἐνν. ἐκ τῆς οἰκίας μου κττ.) Βγαίνω ἔξω (ἐξέρχομαι τῆς οἰκίας). Βγήκαν νὰ τὰ ποῦνε (ἐπὶ παιδίων τὰ ὅποια ᾄδουν τὰ κάλαντα). Βγαίνουν τὰ ἄγρια (γίνεται ἡ μεγάλη εἰσοδος τῆς λειτουργίας). Βγαίν' ἡ ψυχὴ μου (ἀγωνιῶ, μοχθῶ ἢ ξεψυχῶ). Μοῦ βγήκε ἡ ψυχὴ καὶ συνεκδ. μοῦ βγήκε ἡ πίστις - ὁ Θεὸς (ἐμόχθησα καθ' ὑπερβολήν). Βγαίνω ἀπ' τὴ φυλακὴ (ἀπαλλάσσομαι τῆς φυλακῆς). Βγαίνω ζημιωμένος - κερδισμένος ἀπ' τὴ δουλειὰ (ἐπὶ κερδοσκοπικῆς ἐπιχειρήσεως). Μοῦ βγήκε ἀπ' τὴ μῦτι (ἐπὶ δυσαρέστων ἐπακολουθημάτων καλοῦ τινος πράγματος, δυσαρέστου καταστάσεως ἀκολουθούσης εὐχαρήστησιν). Μοῦ βγαίνει ξινὸ (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Βγαίνει ἀπ' τὸ νοῦ (λησημονεῖται). Μὲ τὸ τσεγκέλι βγαίνουν τὰ λόγια ἀπ' τὸ στόμα του (ἐπὶ τοῦ δυσκόλως ὁμιλοῦντος) κοιν. Βγαί' στρέμμα (ἀνασκάπτεται βαθέως, οἶον : ἃ δὲ βγῇ στρέμμα τ' ἀμπέλ', δὲν καρπίζ') Μακεδ. (Χαλκιδ.) Ἐξῆβεν ἔξ' (ἀπεπάτησεν) Τραπ. Ἐξέβεν ἀσ' σὸ νοῦ μ' (βγήκε ἀπὸ τὸν νοῦν μου, τὸ ἐλησιμόνησα) Χαλδ. Ἐξέβεν δονάρ' (ἐβγήκε νέος ἔσμος μελισσῶν) αὐτόθ. Τὸ γάλαν - τὸ φαεῖν ἐβγαίν' κα (βράζον ὑπερεκχειλίζει) αὐτόθ. || Παροιμ. Ἀσ' σ' ἔναν τ' ὥτιν ἐμπαίν' κι ἀσ' σ' ἄλλο ἐβγαίν' (ἐπὶ λόγου, συμβουλῆς κττ. μὴ προξενούντων αἰσθησιν εἰς ἐκείνον πρὸς τὸν ὅποιον ἀπευθύνονται) αὐτόθ. Ὁ κόχλον ἐξέβεν ἀσ' σὸ τζέπλ'ν ἀτ' κ' εἶπεν, φτοῦ καὶ μέρ' ἐμ' τε. (τὸ σαλιγκάρι βγήκε ἀπὸ τὸ καύκαλό του καὶ εἶπε, φτοῦ καὶ ποῦ ἤμουν! ἐπὶ τοῦ περιφρονοῦντος τοὺς οἰκείους ἢ τὴν πατρίδα, διότι ἀνῆλθεν εἰς ἀνωτέραν κοινωνικὴν θέσιν) αὐτόθ. Γνωμ. Ἡ ἀρρώστια μπαίνει μὲ τὸ σακκὶ καὶ βγαίνει μὲ τὸ βελόνι σύνθηθ. || Ἄσμ.

Ἐ τὴν πόρτα σου ξενύχτησα - ν' ἀπάνου 'ς τὸ χορτάρι καὶ βγήκες καὶ μὲ πάτησες μὲ τ' ἄσπρο σου ποδάρι Λευκ.

Ἀνοῖξαν τὰ ἐπουράνια τοαὶ βγήκαν δυὸ ἀντιζέλοι το' ἡβγάλανε διαλαλημὸ ὅποιον ἀγαπᾷ νὰ παίρη

Ἄνδρ.

Ἐ τὸ χρόνο ἡβγε μὲ σπαθί, 'ς τσοὶ δυὸ βγε μὲ κοντάρι Ἰων. (Ἐρυθρ.) Καὶ μεθ' ἀπλῆς ἢ ἐμπροθέτου μετὰ τοῦ (εἰς) αἰτιατικῆς πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ ἢ τοῦ τέρματος τῆς ἐξόδου καὶ κινήσεως κοιν. : Βγαίνω κάθε μέρα κυνήγι - περίπατο κττ. Βγαίνω 'ς τὸν ἥλιο - 'ς τὴν λιμακάδα κττ. Βγαίνω 'ς τὴ γύρα - 'ς τὸν κάμπο - 'ς τὸ μαλακόνι - 'ς τὸ παρὰ θύρο - 'ς τὴν πόρτα - 'ς τὴν ταράτσα κττ. Βγαίνω ἀπ' τὸ λιμάνι 'ς τ' ἀνοιχτὰ - 'ς τὸ πέλαγος κττ. κοιν. Βγήκε 'ς τὴν κλειμὰ - 'ς τὸ χορὸ κττ. Ἡπ. || Φρ. Βγαίνου 'ς τ' ἄκρ' (τελειώνω, συντελοῦμαι) Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Ἄσμ.

Ἀς ἔβγω 'ς τὴν γειτόνισσα 'ς τὴν ὄνειροδαλῦτρα νὰ μ' ἀναλύση τ' ὄνειρο αὐτὸ ποῦ εἶδ' ἀπόψε (ἀναλύση = ἐξηγήση) Νίσυρ.

Ἰβγαῖτι, ἀγώρια, 'ς τοῦ χουρὸ, κουρίτσι, 'ς τοῦ σιργιάνι νὰ ἰδῇτι κι νὰ μάθῃτι πῶς πᾶνιτι ἢ ἀγάπη

Μακεδ. Καὶ μετβ. κάμνω τι ἢ τινὰ νὰ ἐξέλθῃ, ἐξάγω, ἐκβάλλω Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἶγιν. Ζάκ. Ἡπ. Κεφαλλ. Μέγαρ. Πελοπν. (Κορινθ. Ξηροχώρ.) Σάμ. Στερελλ. (Λεπεν.) κ.ά. : Τὸν πᾶνω καὶ τὸν βγαίνω ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι Ἀθῆν. Βγαίνει ἓνα μαχαίρι καὶ τὸν μαχαίρωνει 'ς τὴν κοιλίᾳ αὐτόθ. Βγαίνω αἷμα ἀπ' τὴ μῦτι - ἀπ' τὸ στόμα αὐτόθ. Βγαίνει καὶ τοῦ δίνει ἓνα χαρτί Ἡπ. || Φρ. Βγαίνω τὴν ψυχὴν ἐνοῦ (βασανίζω, τυραννῶ) Κεφαλλ. Τὸ βγαίνει ἀπ' τὸ κεφάλι του - τὸ μυαλό του

